ویژگی های موثر در انتخاب رویکرد مناسب برای تامین مالی پروژه های حمل و نقل ریلی درون شهری (مترو)

دکتر حمید زرگر پور[1] ، دکتر سعید محمد[2] ، داوود دهاقین[3]

۱- گروه مپنا، Zargarpour@mapnagroup.ir
۲- شرکت مهندسی سپاسد، Mohammad@sepasad.ir
۳- شرکت مهندسی سپاسد، Davood_ sor@yahoo.com

چکیده :

نحوه تامین منابع مالی و تهیه و تخصیص بودجه های عملیاتی و اجرایی برای انجام پروژه های زیربنایی و بهره برداری از محصولات و خدمات حاصل از آن‌ها در حال حاضر به عنوان یکی از مهم ترین چالش‌ها پیش روی کشورهای در حال توسعه مطرح می باشد. با توجه به وضعیت خاص ساختار سیاست‌گذاری کشورهای در حال توسعه امکان تامین منابع مالی مورد نیاز برای اجرای پروژه‌های بزرگ به راحتی فراهم نمی‌شود، لذا انتخاب روش و رویکرد تامین مالی مناسب برای این پروژه ها از اهمیت زیادی برخوردار است . از گروه این پروژه های بزرگ و زیرساختی می توان به پروژه های حمل‌ونقل ریلی درون‌شهری اشاره کرد .در ایران نیز مانند سایر کشورهای درحال توسعه گسترش حمل ونقل درون‌شهری به عنوان یک نماد توسعه و پیشرفت محسوب می‌گردد چرا که اگر به طور دقیق به موضوع ساخت و بهره برداری از پروژه‌های مترو به عنوان یک فرایند در کشور توجه شود می توان آن را یک شاخص پیشرفت در توسعه زیرساختی کش‌ور تلقی کرد . از دید صاحب نظران کاملاً پذیرفته شده است که حرکت موثر و سازنده در م سیر صنعت حمل ونقل ریلی درون‌شهری (مترو) می‌تواند تصویر روشنی در رسیدن به اهداف تخصصی در حوزه‌های مربوطه در سند چشم‌انداز فراهم آورد. سرمایه‌گذاری برای آغاز ،اجرا و بهره‌برداری از پروژه‌های مترو نیازمند پتانسیل‌های هنگفت و زیادی می باشد و به همین دلیل دولت ها قادر نیستند تنها با اتکا به منابع داخلی و صرفاً از یک مسیر اعتبارات لازم برای اجرای این پروژه ها را تامین نمایند و از همین رهگذر استفاده از روش های نوین تامین مالی در پروژه‌های مترویی در دستور کار ارکان این پروژه‌ها قرا می گیرد و از این طریق امکان ورود بخش خصوصی به صحنه اجرا و مشارکت در این پروژه ها میسر می گردد. هرکدام از روش های تامین منابع مالی دارای ویژگی ها و محدودیت های خاص خود می باشد و تعدادی از این ویژگی ها بر دامنه وسیعی از گزینه های متصور برای تامین مالی این پروژه ها تاثیر گذارند؛ در این مقاله تلاش خواهد شد ضمن تشریح مختصر برخی از رویکرد های تامین منابع مالی در این گروه از پروژه ها ویژگی های موثر بر انتخاب روش تامین مالی پروژه های مترویی استخراج و اولویت بندی شوند.

واژگان کلیدی: حمل‌ونقل ریلی درون‌شهری، تامین منابع مالی، پروژه، AHP

1ـ مقدمه :

درحالی‌که سرمایه‌گذاری هنگفت در طرح‌های زیربنایی یک نیاز مبرم برای کشورهای در حال توسعه است، دولت‌ها قادر نیستند سرمایه لازم برای تامین مالی این پروژه‌ها را تامین کنند. برای حل این معضل دولت‌ها باید روش‌های نوین تامین مالی پروژه‌ها را به کار گیرند این روش‌ها به بخش خصوصی امکان می‌دهد تا در پروژه‌های زیربنایی و عمومی مشارکت کند، بدون این که برای همیشه مالک طرح‌های زیربنایی شود. اخیراً استفاده از قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و انتقال، جهت خصوصی‌سازی، جذب سرمایه‌های خارجی، دسترسی به فناوری پیشرفته و مهارت‌های فنی و بهره‌مندی از مدیریت کارآمد، مورد توجه دولت ایران نیز قرار گرفته است.[11] مهم‌ترین و موثرترین راه تحقق اهداف توسعه در یک کشور، وجود ساختار اقتصادی توانمند با بازار مالی فعال است . به دلیل فقر حاکم و کمبود پس انداز مالی در اغلب کشورهای در حال توسعه، امکانات داخلی در این‌گونه کشورها برای تشکیل سرمایه جهت تحقق اهداف توسعه‌ای و انجام پروژه‌های زیربنایی

---

[1] . هیات علمی دانشگاه امام حسین(ع)؛ قائم مقام گروه مپنا.
[2] . هیات علمی دانشگاه امام حسین(ع) ؛ مدیر عامل گروه سپاسد
[3] . دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه امام حسین(ع)dvood_sor@yahoo.com.